

ЭРДЭС БАЯЛАГ, ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЯАМ
АШИГТ МАЛТМАЛЫН ГАЗАР
ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН ДҮГНЭЛТ

2010 оны 02 дугаар сарын
4-ний өдөр

Улаанбаатар хот

Дугаар 06

Тамсагийн сав газар дахь "Тосон уул XIX"
БХГ-т талбайн нөөцийн тайлан

Дорнод аймгийн нутаг дахь Тамсагийн сав газарт орших "Тосон уул XIX" Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээт талбайд БНХАУ-ын хөрөнгө оруулалт бүхий "ПетроЧайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийн хийсэн хайгуулын ажлын үр дүн, нөөцийн тооцооны тайлан болон түүнд шинжээч хийсэн М.Ариунбаяр /ахлагч/, Д.Алтанхуяг, А.Пүрэв, Т.Батжаргал, Х.Отгончимэг /нарийн бичгийн дарга/ нарын шүүмж, дүгнэлтийг ЭБМЗ-ийн өргөтгөсөн хуралдаанаар ХЭЛЭЛЛ/СЭН НЬ:

1. Дорнод аймгийн Тамсагийн сав газарт 1993 онд "Монгол газрын тос" ба "Медаллион Монгол Ойл" компани нь АНУ-ын "СОКО Интернейшнл" компанитай Тосон-Уул XIX, Буйр ХХII хайгуулын талбайд анх Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ (БХГ) байгуулснаар газрын тосны хайгуулын үйл ажиллагаа эхэлсэн байна.

Тамсагийн сав газарт 2005 он хүртэл "СОКО Интернейшнл" компани хайгуул, олборлолтын ажил гүйцэтгэж байсан бөгөөд БХГ-ний эрх үүргийн 85 хувийг "СОКО Интернейшнл" компани, 10 хувийг тус компаний туслан гүйцэтгэгч БНХАУ-ын "Хуабэй Ойлфилд Сервисес", үлдэх 5 хувийг БНСВУ-ын "Петровьетнам" компани тус тус эзэмшиж байжээ.

Тосон-Уул XIX, Тамсаг ХХI, Буйр ХХII талбайнуудад 2005 онд байгуулсан БХГ-ний эрх, үүргийг "Хятадын Үндэсний газрын тосны корпораци" (СНРС)-ийн харьяа төрийн өмчит "Дачин ойл фийлд лимитед" компанид шилжүүлж, БХГ-г тус компанийн 100 хувийн хөрөнгө оруулалттай Монгол улсад бүртгэлтэй "ПетроЧайна Дачин Тамсаг" ХХК хэрэгжүүлж иржээ. БХГ-ний дагуу Тосон-Уул XIX ба Буйр ХХII талбайн хайгуулын хугацаа 2010 оны 1 дүгээр сарын 30, Тамсаг ХХI талбайн хайгуулын хугацаа 2012 оны 1 дүгээр сарын 30-наар тус тус дуусгавар болно.

2. Тамсагийн сав газар нь Монгол орны зүүн хэсэгт Матадын өндөрлөг, Нүхэгдлавааны нурууны хооронд орших бөгөөд зүүн хойшоо Хятадын нутаг дэвсгэрт үргэлжилдэг. Тамсаг нь 300 км үргэлжилсэн 40-100 км өргөнтэй сав газар бөгөөд Монгол орны газрын тосны ихээхэн нөөц байж болох хэтийн төлөв бүхий томоохон хотгор юм. Тамсагийн сав газар нь Тамсагийн өмнөд хотгор, Буйрын урд хотгор болон Баянговийн хотгороос тогтоно. "СОКО Тамсаг Монгол (XIX)" компани 23 цооног өрөмдсөнөөс Т19-2 дугаар цооногоос газрын тос гарснаар Тосон-Уул газрын тосны талбайг нээжээ. Улмаар уг талбайн агуулагч давхаргын шинж чанарыг тодорхойлох зорилгоор "ПетроЧайна Дачин Тамсаг" ХХК компани газрын тос агуулсан давхарга, тунмал хурдсын бүтцийг нарийвчлан тогтоох системтэй судалгааны ажлыг эхлүүлсэн байна.

3. Тамсагийн сав газрын хурдсыг доороос дээш нь эрэмбэлвэл: Цагаанцав, Зүүнбаян (доод, дээд) болон доод цэрдийн Баянширээ формац, дээд цэрдийн Сайншанд формац, гуравдагч болон дөрөвдөгчийн хурдсууд болно. Газрын тос агуулагч үндсэн давхаргууд нь Цагаанцав болон доод Зүүнбаян формацийн чулуулаг байна.

4. Тамсагийн сав газарт "СОКО Тамсаг Монгол (ХИХ)" ХХК нь 1993-2005 онуудад, "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК нь 2005-2009 онуудад 10,321.39 тууш км 2 хэмжээт, 4,995.2 км² талбайд 3 хэмжээст чичирхийллийн судалгааны ажил хийж, хайгуул, үнэлгээний 699 цооног өрөмдөж, нийт 1,070.8 сая ам.долларын хөрөнгө оруулалт хийжээ.

5. Тосон-Уул XIX талбайд 2002 онд Канадын "Фекете Ассошиэйтс" компани геологийн 49.8 сая баррель буюу ашиглалтын 9.9 сая баррель баталгаат нөөцийн үнэлгээг өгч байжээ. "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК нь 2008, 2009 онуудад нөөцийн тооцоог талбайн бодит газрын тос (OOP)-ыг тухайн хураагуурын төрөл, шинж чанарт тохируулан эзлэхүүний аргаар тодорхойлжээ.

Дэлхийн газрын тос олборлогч ихэнхи орнууд дагаж мөрддөг Газрын тосны инженерүүдийн холбоо (SPE), Дэлхийн газрын тосны зөвлөл (WPC), АНУ-ын газрын тосны геологийн ассоциац (AAPG), Газрын тосны үнэлгээний инженерийн зөвлөл (SPEE) зэрэгт хүлээн зөвшөөрөгдсөн нөөцийн ангилал, зэрэглэлийн дагуу "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК нь Тосон-Уул XIX талбайн нөөцийг *batалгаат (proved)*, *магадтай (probable)*, *боломжит (possible)* зэрэглэлээр тооцсон байна.

"Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК нь Т19-24-р блокод 2008 оны эцсийн байдлаар Цагаанцав ба доод Зүүнбаян формацийн хурдсанд, ордын геологийн тогтоц ба хураагуурын тархалтыг харгалзан нөөц бүхий 16 дэд блок ялгаж, нийт 80.26 км² талбайн баталгаат зэрэглэлээр нөөцийг тооцоолсон байна. Баталгаат нөөцийн хэмжээ 120.12 сая тонн (900,07 сая баррель), үүнээс ашиглалтын нөөц нь 13.78 сая тонн (103.19 сая баррель), газрын тосонд ууссан хийн нийт баталгаат нөөцийг 2.98 тэрбум м³ ашиглалтын нөөцийг 298 сая м³-ээр тус тус тооцоолжээ.

Мөн "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК газрын тосны нөөцийг 2009 оны эцсийн байдлаар Т19-55, Т19-Х61-2, Т19-7-1 блокуудад нийт 27 дэд блок ялгаж, 157.11 км² талбайд баталгаат зэрэглэлээр тооцоолжээ. Баталгаат нөөцийн хэмжээ 73.43 сая тонн (553.19 сая баррель), үүнээс ашиглалтын нөөц нь 7.82 сая тонн (58.94 сая баррель), газрын тосонд ууссан хийн баталгаат нөөцийг 4.68 тэрбум м³ ашиглалтын нөөц нь 498 сая м³-ээр тус тус тооцоолжээ.

Тосон-Уул XIX талбайн нийт нөөцийг баталгаат зэрэглэлээр 193.56 сая тонн, үүнээс ашиглалтын нөөц нь 21.58 сая тонн, газрын тосонд ууссан хийн баталгаат нөөцийг 7.282 тэрбум м³, ашиглалтын нөөц нь 796 сая м³-ээр тус тус тооцоолжээ. Харин 2009 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Тосон-Уул XIX талбайн нийт олборлосон тосны хэмжээ 507477.3 тонн буюу 3788318.11 баррель гэж тооцжээ.

Тосон-Уул XIX талбайн Т19-24-р блокод АНУ-ын "DeGoyer & MacNoughton" компани 2008 оны 12 сарын 31-ний байдлаар хяналтын нөөцийн үнэлгээг хийж, нийт баталгаат ашиглах тосны нөөцийг 8.86 сая тн, магадтай 11 сая тн, боломжтой 4.69 сая тн гэж тооцсон байна.

6. Олборлолтын үйл ажиллагаанд 2010-2014 онуудад 663.82 сая ам.доллар, ил байгууламжийг барьж байгуулах ажилд 635.97 сая ам.долларыг төсөвлөж, нийт хөрөнгө оруулалт 1299.8 сая ам.доллар болно. 2010-2029 онуудад олборлолтын нөөцийг 93.3 сая баррелиар тооцож, олборлолтын урьдчилсан мөнгөн орлого, зардлын урсгалаар мөнгөн гүйлгээ, мөнгөний цэвэр өнөөгийн үнэ цэнийг тооцоолж, эдийн засгийн үнэлгээ хийсэн байна. Эдийн засгийн үнэлгээгээр тосны өгөмжийг дундажаар 11.05 хувиар, нэг баррель түүхий тос борлуулах үнийг 71.3 ам.доллараар, эрсдлийн түвшинг -10 хувиар тус тус тооцоход хөрөнгө оруулалтын эргэн төлөгдөх хугацаа 7.3 жил, өгөөжийн дотоод түвшин 15.8 хувь байна. Түүхий тосны үнэ 65 ам.доллар байхад хөрөнгө оруулалтын эргэн төлөгдөх хугацаа 8.1 жил, өгөөжийн дотоод түвшин 13 хувь; 75 ам.доллар байхад хөрөнгө оруулалтын эргэн төлөгдөх хугацаа 7 жил, өгөөжийн дотоод түвшин 17.4 хувь болж байна.

Нэг баррель тосны ашиглалтын өртөг 2010 онд 19.8 ам.доллар, 2011 би 2012 онд 17.3 ам.доллар, 2013 оноос 12 ам.доллар болж, Тосон-Уул XIX талбайн биталиант зэрэглэлээр тооцсон ашиглалтын нөөцийг нэг баррель тосны борлуулах үнэ 50 ам.доллар байхад олборлоход эдийн засгийн хувьд үр ашигтай байна.

"Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК Тосон-Уул XIX талбайн геологийн тогтоон хүндрэлтэй, тос хураагуур олон жижиг хагарлаар хуваагдсан, агуулагч давхаргын нүх сүвчилт, нэвчилт харьцангуй бага, усны агуулга, агуулагч давхарга дахь тосны зуурамтгай чанар, нягт, хийн агуулга зэрэг харилцан адилгүй зэрэгт үндэслэн ашиглалтын нөөцийг баталгаат нөөцийн 10-13 хувиар тооцсон байна.

7. 2005-2008 онд БОНБНУ хийлгэн, БОАЖЯ-аас баталсан "Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр" гаргаж, хөтөлбөрийн дагуу байгаль орчныг хамгаалах менежментийн төлөвлөгөө гарган хэрэгжилтэнд нь байгаль орчны үнэлгээ төслийн зөвлөх "ЕНКО" компаниар хяналт хийлгэн ажиллажээ. Байгаль орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөрт ажлыг Улаанбаатар хотын "ЭКО ГРАФ" ХХК, Байгаль орчны шинжилгээний төв лаборатори, Дорнод аймгийн ус цаг уур орчны шинжилгээний төвөөр хийлгэсэн байна.

Зөвлөлийн гишүүдийн олонхийн саналын үндсэн дээр хуралдааныг даргалагчийн зүгээс хэлэлцэж буй асуудлаар ЭБМЗ-өөс гаргах дүгнэлтийн төслийн шийдвэрийн хэсгийг танилцуулж, санал хураахад шийдвэрийн төслийг хуралдаанд оролцсон санал өгөх 19 гишүүнээс 15 нь буюу 79% нь зөвшөөрч дийлэнх олонхи болсон тул Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн хуралдаанаас гаргаж буй дараах төслийн дагуу шийдвэр гаргахыг Эрдэс баялаг, эрчим хүчний сайдад уламжлахаар тогтоов. Үүнд:

$$"19-24" - (19-20) - (19-22) = 119.02 (13.67)$$

1. Тосон-Уул XIX талбайн Т19-24 блоктын баталгаат зэрэглэлийн газрын тос, тосонд ууссан хийн нөөцийг 2009 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр тооцон, "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийн тооцоолсноос Т19-20, Т19-22 дэд блокуудын нөөцийг хасч, газрын тосны баталгаат (proved) зэрэглэлийн геологийн нөөцийг 119.02 сая тонн, үүнээс ашиглалтын анхдагч нөөцийг 13.67 сая тонн; тосонд ууссан хийн нөөцийг 2589 сая м³, үүнээс олборлож болох хийн анхдагч нөөцийг 296 сая м³-ээр тус тус Монгол Улсын ашигт малтмалын нөөцийн нэгдсэн санд бүртгэх. " $19-7-1" + (19-20) + (19-22) = 71.54$ "
2. Тосон-Уул XIX талбайн Т19-55, Т19-Х61-2, Т19-7-1 блокууд болон Т19-24 блоктын Т19-20, Т19-22 дэд блокуудад 2009 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр тооцон магадтай (probable) зэрэглэлийн газрын тосны геологийн нөөцийг 74.54 сая тонноор, тосонд ууссан хийн нөөцийг 4692 сая м³-ээр, боломжит (possible) зэрэглэлийн газрын тосны геологийн нөөцийг 52.78 сая тонноор, тосонд ууссан хийн нөөцийг 2987 сая м³-ээр тус тус Монгол Улсын ашигт малтмалын нөөцийн нэгдсэн санд бүртгэх;

3. Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний дагуу Тосон-Уул XIX талбайд хайгуулын хугацаанд олборлосон газрын тосны хэмжээг 2009 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар тооцож нөөцийн хөдөлгөөн хийх,

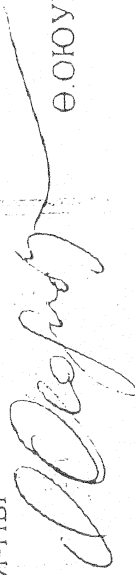
4. Магалтай болон боломжит зэрэглэлийн нөөц бүхий (Т19-55, Т19-Х61-2, Т19-7-1 блокууд, Т19-24 блоктын Т19-20, Т19-22 дэд блок) талбайд нэмэлт хайгуул, туршилтын ажил явуулж нөөцийг баталгаат зэрэглэлд шилжүүлэх арга хэмжээ авах.

5. "Газрын тосны тухай хуулийг хэрэгжүүлэх журам"-ын 15 дугаар зүйлийн 1 дэх заалт, Тосон-уул XIX гэрээг талбайн талаар "Монгол газрын тос" компани болон "Медалион Монгол Ойл" компанийн хооронд байгуулсан БХГ-ний 5.4 дүгээр заалтын "б" хэсэг, 8.5 дугаар заалтын дагуу Тосон-уул газрын тосны ордыг ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэл /ТЭЗҮ/-ийг 6 сарын хугацаанд боловсруулж ЭБМЗ-өөр хэлэлцүүлэх, ТЭЗҮ-д ашиглалтын үеийн тос өгөмжийг 20-иос доошгүй хувьд хүргэж, нөөцийг байгаль орчинд хор хөнөөлгүй, эдийн засгийн үр ашигтай олборлох арга замыг тусгаж, хэрэгжүүлэхийг "ПетроЧайна Дачин Тамсаг" ХХК-д зөвлөмж болгох;

6. Хайгуулын ажлын нэгдсэн үр дүнгийн тайланг Монгол Улсад ашигт малтмалын хайгуулын ажлын үр дүнгийн тайланд тавигдах шаардлагад нийцүүлэн 6 сарын хугацаанд бэлтгэж, Монголын стратегийн комиссын дүгнэлт гаргуулан, Газрын тосны газар, Ашигт малтмалын газрын геологийн мэдээллийн санд тус тус хүлээлгэн өгөхийг "ПетроЧайна Дачин Тамсаг" ХХК-д даалгах;

ХУРАЛДААНЫГ УДИРДСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА, ЭБЭХЯ-НЫ
ГЕОЛОГИЙН БОДЛОГЫН
ГАЗРЫН ДАРГА

Ө.ОЮУНБААТАР

БОЛОВСРУУЛСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА

М.ТОДБИЛЭГ

ЭБМЗ-ийн 2010.02.04-ний хуралдаанаар хүлээн авсан Петроцайна Дачин Тамсаг ХХК-ийн Тосон-Уул XIX талбайн Т19-24 блоккийн "баталгаат" зэрэглэлийн газрын тос болон тосонд ууссан хийн нөөцийн тооцоо /2008.12.31-ний байдлаар/

2010.02.04

дд	Нөөцийн блоккийн дугаар	Дэд блоккийн дугаар	Тос агуулсан талбайн хэмжээ км кв	Газрын тосны			Тосонд ууссан хийн		
				баталгаат нөөц		ашиглалтын баталгаат нөөц	баталгаат нөөц	ашиглалтын баталгаат нөөц	
				сая тн	сая баррель				сая тн
1	Т19-24 Цагаанцав	✓ Т19-34	3.49	13.6763	101.3244	1.9147	14.1862	274.0	38.0
2		✓ Т19-40	1.38	4.5966	34.3786	0.5976	4.4691	93.0	12.0
3		✓ Т19-30	2.58	7.1653	54.8960	0.7165	5.4899	148.0	15.0
4		✓ Т19-41	0.76	0.9766	7.3040	0.0977	0.7303	20.0	2.0
5		✓ Т19-67	2.64	3.3874	24.8625	0.3387	2.4864	40.0	4.0
6		✓ Т19-69	4.77	2.1251	16.0081	0.2125	1.3366	145.0	15.0
7		✓ Т19-31	17.26	13.4550	101.8433	1.3455	10.1841	453.0	45.0
8		✓ Т19-49	1.14	3.7801	28.0716	0.3780	2.8072	76.0	8.0
9		✓ Т19-12	8.07	25.0191	187.1225	3.0023	22.4547	506.0	61.0
10		✓ Т19-26	3.16	1.6683	12.2303	0.1668	1.2228	33.0	3.0
11		✓ Т19-3	12.91	15.5637	115.7159	2.0233	15.0432	313.0	41.0
12		✓ Т19-24	5.63	11.7491	88.7173	1.2924	9.7589	240.0	26.0
13		✓ Т19-15	1.02	0.2891	2.1619	0.0289	0.2164	6.0	1.0
14	Т19-24	✓ Т19-21	8.87	6.7222	50.8201	0.6722	5.0823	105.0	11.0
15	Длоод Зүүнбаян	✓ Т19-69	6.51	8.8482	66.41422	0.8848	6.64161	137.0	14.0
	НИЙТ	15	80.19	119.022	891.87	13.672	102.109	2589.0	296.0
				119.021	891.79	13.67	102.4	2,589 0	296 0
					(0.08)		0.3		

** тонн / баррелийн харьцаа - 7.435